

14/2/1916

c. Kapitaal.

Van de obligatiën werden 220 stuks afgelost.

Het aandeelenkapitaal is groot f 4.000.000.—. De obligatie-leeningen zijn per saldo f 3.866.000.— rentende 4 %.

d. Reservefonds.

Volgens besluit van uwe vergadering van 25 September j.l. wordt aan het reservefonds wederom f 28.000.— toegevoegd, zoodat dit thans f 216.000 — groot is.

e. Zorg voor Pensioen-Verzekering en Ondersteuning van het Personeel.

Ook dit jaar werd, ten behoeve van het vaste personeel, bij de Hollandsche Societeit van Levensverzekeringen een pensioenverzekering gesloten.

De Maatschappij heeft daaraan over dit boekjaar bijgedragen f 10.140.72. Het personeel stortte 2 % van hun salaris.

De boeten, fooien alsmede de gebruikelijke 1 % korting op alle rekeningen, worden besteed tot uitbetaling van ziekengelden, het verleenen van geneeskundige behandeling, verstrekken van winterprovisie aan het personeel. Mede werden op dit hoofd geboekt de bijdragen, die aan de gezinsleden van hen, die onder de wapenen zijn, werden verstrekt. De bijdragen werden zoodanig geregeld, dat met de Rijksuitkeering door een gezin met ten hoogste 2 kinderen 75 %, met 3 kinderen 80 % en met 4 of meer kinderen 85 % van het gewone loon wordt genoten. Het vorig jaar waren deze cijfers respectievelijk 60 %, 65 % en 70 %. Die laatste cijfers konden verhoogd worden zonder dat dit belangrijke offers kostte, omdat de Rijkstoelagen aanzienlijk werden verbeterd.

De Maatschappij betaalt hetgeen voor deze doeleinden meer wordt vereischt dan door bovenstaande ontvangsten wordt gedekt en, mede in verband met de bovengenoemde uitkeering, moest daartoe een bedrag van f 27.124.23 op de Winst- en Verliesrekening gebracht worden.

Bijlage 1 geeft omtrent deze rekeningen uitvoeriger gegevens.

f. Aanleg, Verbouwing en in Exploitatie brengen van nieuwe lijnen.

Door de Gemeente werd ons na de onderhandelingen in het vorig verslag vermeld een nieuw plan voor uitbreiding ter beoordeeling ingevolge art. 6 der concessie voorwaarden voorgelegd.

Tegen deze plannen meenden wij ernstige bedenkingen te moeten maken. Omtrent één lijn werd echter overeenstemming verkregen en werd met de uitvoering in dit boekjaar nog een begin gemaakt.

Deze lijn zal lopen van het Lischplein, langs Bergschelaan, Rodenrijschelaan, Bergweg, Noordsingel, Hofdijk, Strooveer, Hofplein (station Zuid-Hollandsch Electriche Spoorweg-Maatschappij) Coolsingel, Van Hogendorpsplein, Schiedamschesingel, Witte de Withstraat, Eendrachtsweg, Nieuwe Binnenweg, Mathenesserlaan tot nabij de Delfhavensche Schie, en dus een verbinding vormen van het Westelijk en het Noordelijke kwartier met het Van Hogendorpsplein en den Coolsingel, een stadsgedeelte waarheen zich meer en meer het centrum van het verkeer verlegt en dat nog in meerdere mate het centrum der stad zal worden als het nieuwe Stadhuis en Postkantoor gereed zijn.

Omtrent verdere uitbreidingen, die de Gemeente in verband met de toename van de bevolking van onze Maatschappij kan vorderen, worden nog onderhandelingen gevoerd.

g. Weg en Werken.

TRAMLIJNEN in Exploitatie op 30 Juni 1916.

Lijn.	OMSCHRIJVING DER LIJNEN.	LENGTE IN METERS.				AANMERKINGEN.
		Enkel spoor.	Dubbel spoor.	Totale lengte.	Exploit. lengte.	
	ELECTRISCHE TRACTIE					
1	Honingerdijk—Park	—	5382	10764	5382	
2	Prinsenhoofd—Centraal Station .	—	2837	5674	3471	wordt 634 M. geëxploit. over lijn 1 en 4.
3	Bergweg—Boompjes	180	3836	7852	4183	wordt 167 M. geëxploit. over lijn 1 en 2.
4	Oude-Hoofdplein—Willemsplein .	19	4387	8793	5330	wordt 924 M. geëxploit. over lijn 1.
5	Middellandstraat - Oudedijk . .	34	5023	10080	6793	wordt 1736 M. geëxploit. over lijn 1, 2, 3 en 4.
6	Feijenoord (Koninginnebrug)— Heulbrug	201	2273	4747	4498	wordt 2024 M. geëxploit. over lijn 2, 3 en 4.
7	Beursplein-Delfshaven (ceintuur)	—	6083	12166	7578	wordt 1495 M. geëxploit. over lijn 1, 2 en 4.
8	Rotterdam—Schiedam.	—	3435	6870	6897	wordt 3462 M. geëxploit. over lijn 1, 2, 4 en 7.
9	Wilhelminakade—Vlaskade . .	3668	557	4782	4225	
10	Ruige Plaatbrug—Oosterkade .	121	5557	11235	8577	wordt 2899 M. geëxploit. over lijn 3, 4, 5 en 7.
	TOTAAL met Electriche Tractie	4223	39370	82963	56934	
	PAARDENTRACTIE					
	Rotterdam—Overschie	4272	64	4400	4866	wordt 530 M. geëxploit. over lijn 6.
	TOTAAL	8495	39434	87363	61800	

Onder exploitatielengte van een lijn wordt verstaan de afstand van eindpunt tot eindpunt door de wagens van die lijn bereden.

Wanneer opgaand en afgaand spoor, langs verschillende wegen loopende, niet even lang zijn, is de exploitatielengte de som van beide wegen gedeeld door 2.

De Benthuiserstraat werd door de Gemeente opnieuw in profiel gebracht, waardoor de sporen belangrijk moesten worden gelicht, op sommige plaatsen bijna 1 Meter. De rails werden daarbij gedeeltelijk uitgewisseld en alle lasschen afgezaagd en opnieuw gegoten.

Op den Parallelweg en in de Paul Krugerstraat werden de sporen gelicht, op maat gebracht en de losse gietlasschen vernieuwd.

Hetzelfde geschiedde op den Coolsingel

Op den Walenburgerweg en den Pompenburgsingel hadden eveneens belangrijke ophoogingen plaats, die lichten van sporen natuurlijk noodig maakten.

Van de Kolkade naar de Gelderschestraat werd een nieuwe verbindingsboog en een kruising met 2 wissels gelegd, waardoor het mogelijk is de lus van het Plan C ook in andere richting te berijden. De wenschelijkheid hiertoe was bij kleine storingen en bij volksfeesten, indien oplast van de politie een gedeelte van het Beursplein soms buiten dienst moet worden gesteld, herhaaldelijk gebleken.

De noodzakelijkheid dezer verbinding tijdelijk te maken om een spoor aan de Noordzijde van het Beursplein, waarvan een boog in de houtbestrating moest worden vernieuwd, buiten gebruik te kunnen stellen, bracht er ons toe deze nieuwe verbinding als meer blijvend werk te maken.

Behalve reeds genoemde boog in de houtbestrating op het Beursplein werden vernieuwd de bogen in de kruising Nieuwen Binnenweg—Mauritsweg, van welke gelegenheid gebruik werd gemaakt ter plaatse tevens de verbinding Nieuwen Binnenweg—Eendrachtsweg (vier wissels en twee kruisingen) die voor lijn 11 noodig is tot stand te brengen.

Door het plaatsen van een nieuw wissel en wijziging van het verbindingspoor nabij de Korenaerstraat en van het zijspoor naar den remise-ingang op den Nieuwen Binnenweg kon de kruising daar ter plaatse, die versleten was, worden opgeruimd. De wissels van het verbindingspoor werden tevens vernieuwd.

Nog werden vernieuwd:

De lus aan het eindpunt te Schiedam.

De boog Noordplein bij Noordsingel.

id. Noordplein bij Noorderstraat.

Een boog Witte Leeuwensteeg—Leuvehaven.

De tweede helft van de lus bij het Park en de S bogen aan den oprit bij het

Lage Erf, die tevens eenigszins werden gewijzigd.

De kruisingen Middensteiger, Schiekade bij Provenierssingel met aansluitende bogen, de verbindingswissels Noordblaak en West-Nieuwland werden mede geheel vernieuwd.

In den paardentramweg naar Overschie werd het wissel nabij de Schans verlengd en de wissels zelf vervangen door twee in de stad opgebroken, maar voor dit gebruik nog zeer goede wissels.

Alle kruisingen wissels en hartstukken voor bovengenoemde vernieuwingen benodigd, werden in eigen werkplaatsen vervaardigd.

De kleine veranderingen die sedert het vorig verslag in den lengtestaat zijn gekomen, spruiten voort uit bovenstaande wijzigingen.

De weg bevindt zich over het algemeen in zeer goeden staat, golfslijtage werd nog niet opnieuw op hinderlijke wijze geconstateerd, zoodat dit jaar van de slijpmachine geen gebruik behoefde te worden gemaakt.

Met inbegrip van de afkoopsom voor het onderhoud der bestrating bedragen de kosten van onderhoud voor den dienst van Weg en Werken, waartoe ook behoort het schoonhouden van het spoor, het smeren der bogen en nazien en smeren van wissels f 111.660.93½.

Op verzoek en voor rekening van het Gemeente-Electriciteitsbedrijf belastte de Maatschappij zich met den aanleg van een electrisch kolenspoor ten behoeve van het transport der kolen voor de centrale.

n. Gebouwen en onroerende eigendommen.

Daar door het toenemend materieel gebrek aan remiseruimte was ontstaan, werd besloten het nog onbebouwde terrein op den hoek van den Nieuwen Binnenweg en den Schoonebergerweg, dat aan onze bestaande remise grenst, te bebouwen.

Boven deze remise worden aan de zijde van den Nieuwen Binnenweg een reeks woningen gebouwd. Wel is waar werden hierdoor de bouwkosten verhoogd, maar eenerzijds werd hierdoor tegemoet gekomen aan de eischen van welstand, die aan een gevel van een zoo drukken verkeersweg als de Nieuwe Binnenweg is, moeten worden gesteld, anderzijds hopen wij door verhuring der woningen de exploitatiekosten te verminderen. De nieuwe gebouwen zijn in uitvoering, en de remise zal eind van het jaar 1916 in gebruik genomen kunnen worden.

Op den Middensteiger het splitsingspunt van de lijnen 1 en 3, 5 en 6 werd een nieuw glazen wachthuisje geplaatst.

Overigens werden aan de gebouwen slechts de gewone onderhoudswerken verricht. De kosten van onderhoud bedroegen f 9169.66¹/₂.

i. Wagenpark.

Reeds voor het uitbreken van den oorlog werd aan de Waggonfabrik Düsseldorf Eisenbahnbedarf vorm. CARL WEYER & Co. de vervaardiging opgedragen van 6 groote gesloten bijwagens met ruiten, die geheel kunnen worden neergelaten. Deze wagens werden in de eerste helft van dit boekjaar afgeleverd en onmiddellijk in dienst gesteld. Overigens werden geen nieuwe wagens afgeleverd. Aan de firma ALLAN werd de vervaardiging van 25 groote bijwagens van hetzelfde type opgedragen.

Een volledige staat van het rollend materieel volgt hieronder:

Voor de electrische tram	{	10 motorrijtuigen	à 32 plaatsen =	320 plaatsen.
		141 "	" 33 " =	4653 "
		25 "	" 36 " =	900 "
		50 gesloten bijwagens	" 29 " =	1450 "
		16 semi-convertiblewagens	" 42 " =	672 "
		10 open bijwagens	" 34 " =	340 "
		30 " "	" 41 " =	1230 "
Voor de paardentram naar Overschie	{	4 gesloten rijtuigen	" 28 " =	112 "
		2 open rijtuigen	" 36 " =	72 "
		2 tramomnibussen	" 20 " =	40 "
Totaal 285 rijtuigen		met 9789 plaatsen.		

11 zoutwagens.

2 pekelwagens (waarvan 1 ingericht
als slijpwagen).

2 rijtuigen.

1 dogcar.

2 traverswagens.

5 montagewagens (waarvan 1 op
spoorwielen).

4 sleeperswagens.

1 railtransportwagen.

3 mallejans (transport rails).
 1 mestwagen.
 1 fouragewagen.
 2 wagens (trommeldienst).
 2 karren.
 2 handstrooikarren.

13 handkarren.
 1 transportable gietoven.
 1 handkar met transportable motor.
 1 meetwagen (bovenleiding).
 1 draadspanwagen.

De kosten van onderhoud der tramrijtuigen met inbegrip der kosten van dagelijksche revisie en reiniging bedroegen *f* 237.335.89.

k. Trekkraft.

Behalve de lijn Rotterdam—Overschie, waar paardentractie bestaat, worden alle lijnen electrisch geëxploiteerd.

Paarden worden, behalve voor de paardentractie op genoemde lijn, gebruikt voor de Montagewagens, transport- en andere dienstwagens, alsmede op de werken aan den weg voor het bijbrengen en wegvoeren van rails en palen.

Op 1 Juli 1915 waren aanwezig 19 paarden.

Één paard werd verkocht, één afgemaakt, terwijl 3 paarden werden aangekocht, zoodat op 1 Juli 1916, 20 paarden aanwezig waren.

De 8 paarden van de Tramweg-Maatschappij te Antwerpen zijn nog steeds bij ons in gebruik. Tot verdere aanvulling noodig in verband met de dienstuitbreiding op de lijn Rotterdam—Overschie werd daarom nog niet overgegaan.

De prijzen van de fourage liepen door de buitengewone omstandigheden sterk omhoog.

De kosten voor voeding en ligging der paarden bedroegen totaal *f* 14.312.79 d.i. per paard en per dag *f* 1.39 tegen *f* 1.20 het vorig jaar.

Gebruikt werden:

59816 K.G.		Haver.
80487	„	Klaverhooi en Withooi.
13296	„	Maïs.

Stroo werd gratis geleverd tegen opbrengst van de mest.

De electrische trekkraft werd geleverd door de centrale der gemeente

Totaal werd geleverd 6.128.808 K. W. U. waarvoor werd betaald *f* 385.381.20.

Krachtens het bepaalde bij de consessievoorwaarden wordt voor elk geleverd K. W. U. indien de kolenprijs (d.i. de gemiddelde prijs door de gasfabriek bij contract per 1000 K.G. gaskolen voor den wal betaald) hooger is dan f 8.50, aan het eind van het kalenderjaar bijbetaald $0.0025 \times$ dit hoogere bedrag in guldens uitgedrukt. Is de kolenprijs lager, dan wordt volgens denzelfden maatstaf gerestitueerd.

Het vorig jaar werd in het verslag reeds de verwachting uitgesproken, dat over 1915 een belangrijk bedrag zou moeten worden bijbetaald en uit dien hoofde werd dan ook in December over 1915 f 44.947.23 $\frac{1}{2}$ van ons gevorderd, welk bedrag uit een afzonderlijk fonds (reserve voor stroomprijsverschillen) werd betaald.

Dit fonds is daardoor bijna geheel uitgeput. Toch is door den oorlogstoestand de prijs der steenkolen nog belangrijk hooger geworden en zullen in December 1916 nog belangrijk hoogere eischen aan dit fonds worden gesteld. Het komt ons daarom alleszins raadzaam voor dit fonds ook thans weder door een dotatie uit de winst te versterken, waartoe dan ook door uw college in uw vergadering van 25 September besloten en een som van f 150.000.— werd bestemd.

Voor het gebruik, onderhoud en vernieuwing van voedingskabels moet worden betaald 6 $\frac{1}{2}$ % van de aanlegkosten en wel f 23.162.64.

1. Electriche geleidingen.

Met vernieuwing van arbeidsdraden werd voortgegaan bij de Maashaven, de Boompjes (lijn 2), het Bolwerk, Schiekade W.Z. tot Provenierssingel, Gedempte Botersloot (lijn 3), van het eindpunt Park tot Westerlaan, Stationsweg bij Stationsplein, Maasbrug, Glashaven en Oldenbarneveldtstraat, in totaal ongeveer 3320 Meter.

Op zeer vele plaatsen waar bij de ophangpunten slijtage was ontstaan, werden bijdraden aangebracht.

In verband met de nieuwe aansluiting Nieuwe Binnenweg—Eendrachtsweg werd aldaar ook bovenleiding aangebracht en die van de aansluiting Nieuwe Binnenweg—Mauritsweg gewijzigd en vernieuwd.

De revisie van de bovenleiding van het geheele net had overigens geregeld plaats. Verschillende in den slapen bodem voorovergekomen palen werden weder recht gezet. Met verven van palen en rosetten wordt geregeld voortgegaan.

Het vanguet ter bescherming van de kruising van den arbeidsdraad met de Rijkstelegraafdraden nabij de Maasbrug werd geheel vernieuwd.

Overigens werd door het personeel van de bovenleiding de verlichting in de remise Isaïc Hubertstraat gewijzigd en de booglampen door Halfwattlampen vervangen. De uitkomende deelen worden als magazijnvoorraad voor het onderhoud van de nog aanwezige booglampen te Delfshaven gebruikt, om zoodra deze voorraad is uitgeput ook daar tot verlichting met Halfwattlampen over te gaan. De woning van den Ingenieur, het kantoor en overige dienstlocaliteiten te Delfshaven, die voor de verlichting tot heden op het tramnet waren aangesloten, konden, nu er door de Gemeente in den Schoonebergerweg een kabel voor de levering van electriciteit was gelegd, daarop worden aangesloten. De Gemeente levert ons den stroom door dien kabel tegen denzelfden prijs, terwijl geen hinder van de bij een trambedrijf noodzakelijk voorkomende spanningsverschillen wordt ondervonden.

Nog werd ten behoeve van lijn 11 de leiding boven de nieuwe sporen en de kruisingen op het Slagveld aangebracht, hetzelfde geschiedde boven den nieuwen boog met kruising Kolkade—Gelderschestraat, terwijl ook leidingen met seininrichtingen boven tijdelijk geplaatste noodwissels op den Pieter de Hoochweg werden gemaakt, zulks in verband met het leggen van een afwateringsriool in dien weg, waarvoor tijdelijk enkel spoor moest worden gereden.

Op verzoek en voor rekening van het Gemeente-Electriciteitsbedrijf werd bovenleiding aangebracht boven een ook door ons gebouwd kolenlosspoor.

m. Werkplaatsen.

De werkplaatsen ondergingen geen wijzigingen. Nieuwe werktuigen werden niet aangeschaft. De werktuigen verkeerden in goeden staat.

n. Vervoer en Exploitatie.

Nog steeds ondervindt onze stad den invloed van den Europeeschen oorlog en is het havenverkeer tot ongeveer 30 % van het normale gereduceerd. Ging tot heden een depressie in het havenbedrijf steeds gepaard met een minder gunstige opbrengst voor de tram, thans mogen wij met genoegen constateeren, dat ons vervoer zich hersteld heeft van den schok, die bij den aanvang van den oorlog ook in ons bedrijf werd gevoeld.